

HRD
MINA
P

1232

AD

JOHN MILLINGTON SYNGE

JOHN MILLINGTON

SYNGE (1871-1909)

Dramatické dílo: Jezdci k moři — 1903,
Ve stínu doliny — 1904, Studna světců — 1905,
Dráteníková svatba — 1907, Hrdina západu — 1907
Královna žalu — 1910 (uvedeno posmrtně)

Studoval vysokou školu v Dublinu, žil dlouho ve Francii, pak hodně cestoval po Itálii a Německu. Zřekl se velkého světa a odešel žít na Aranské ostrovy na západním pobřeží Irska. Tam poznal svérázný způsob života aranských rolníků a rybářů, osvojil si i barvitý, melodický jazyk lidu.

JOHN MILLINGTON SYNGE

HRDINA ZÁPADU

(THE PLAYBOY OF WESTERN WORLD)

Hra o 3 dějstvích

Krista Mahon	Bohuslav Čvančara
Starý Mahon, jeho otec, starousedlík	Otakar Janda
Michael James Flaherty, hostinský	Václav Kotva
Markéta Flahertyová, zvaná Pegeen Mike	Nina Divišková
Vdova Quinová	Marie Viková
Shawn Keogh, její bratranec	Rostislav Volf
Philly Cullen	Jaroslav Fukala
Jimmy Farrell	Milan Koutný
Sára Tanseyová	Alena Tománková
Zuzana Bradyová	Daniela Šrajerová
Honorie Blakeová	Jiřina Třebická
Nelly Tudorová	Milada Albínová
Vesničan	Jindřich Tuláček

Představení řídí Jindřich Tuláček — Text sleduje Marie Pohludková

Přestávka po 2. dějství

Technicky spolupracují: Stavby V. Plachý s kolektivem — Světla B. Němeček s kolektivem — Dekorace M. Rybiář s kolektivem — Kostýmy B. Smetanová s kolektivem — Vlášeny M. Kuthanová s kolektivem — Rekvizity B. Hubená

Premiéra 12. března 1963

PREKLAD: VLADISLAV ČEJCHAN

REŽIE: SAŠA LICHY

HUDBA: JAN TOMŠÍČEK

SCENA: OTAKAR SCHINDLER

KOSTÝMY: JAROSLAVA SCHINDLEROVÁ

HRAJE ORCHESTR DPB

SMÍCH A JEŠTĚ NĚCO...

Čtu mrňavou knížku velikána francouzské komedie Marcella Pagnola. Je to v podstatě několik úvah o smích, starých přibližně padesát let. Asi na sto stránkách podává zde Pagnol důkazy k této definici:

SMÍCH JE VÍTĚZOSLAVNÝ ZPĚV. JE TO VÝRAZ OKAMŽITÉ, ALE NÁHLÉ NADRADĚNOSTI TOHO, KDO SE SMĚJE, NAD TÍM, KOMU SE SMĚJE.

Dívám-li se z tohoto hlediska na HRDINU ZÁPADU, komedii přibližně stejně starou jako zmíněná definice, cítím těsnou souvislost této hry s Pagnolovým pojetím humoru. Dnešní pojetí je zcela jistě složitější, všestrannější a intelektuálnější. Prodělalo za padesát let tutéž proměnu, jako divák v hledišti. Upřímně řečeno: těch padesát let smutné historie světa se dvěma válkami — jednou horší než druhou — proměnilo bezstarostného diváka frašek a komedií v člověka, který už tak lehce nedovede odložit své všední i závažné starosti v divadelní šatně se svými svršky a nesměje se také všemu.

Divadlo, které si dá prostý a jednoduchý úkol: DOBŘE POBAVIT SVĚHO DIVÁKA, shledá s překvapením, že ten úkol není zdaleka tak prostý a jednoduchý, jak se zdá. Roger Planchon (tvůrce divadelního přepisu Tří mušketýrů) prohlásil na jakémsi sympósiu francouzských humoristů, že dnešní divák se dovolává humoru, který má vysokou poetickou kvalitu. Zkomplikujeme-li Pagnolovu definici moderním názorem Planchona, začneme hledat ČO z ní se proměnilo v poetickou kvalitu. A kvalitativní změnu nacházíme v OKAMŽITÉ, ALE NÁHLÉ NADRAZENOSTI, kterou podle Pagnola dává najevo divák »vítězoslavně« smíchem. Náhlý pocit nadřadění zcela logicky mohl vzniknout jen na podkladě opačné zkušenosti — totiž zkušenosti podřadění. Nejjednodušší, prastarý příklad: OBR A TRPASLÍK. Trpaslík praštil obra a všichni trpaslíci propukli v humor. Bouřlivý smích, který vyvolává pocit náhlé nadřadění, je podle našich zkušeností naprosto osvědčený. Svízelnějším problémem je otázka poetické kvality.

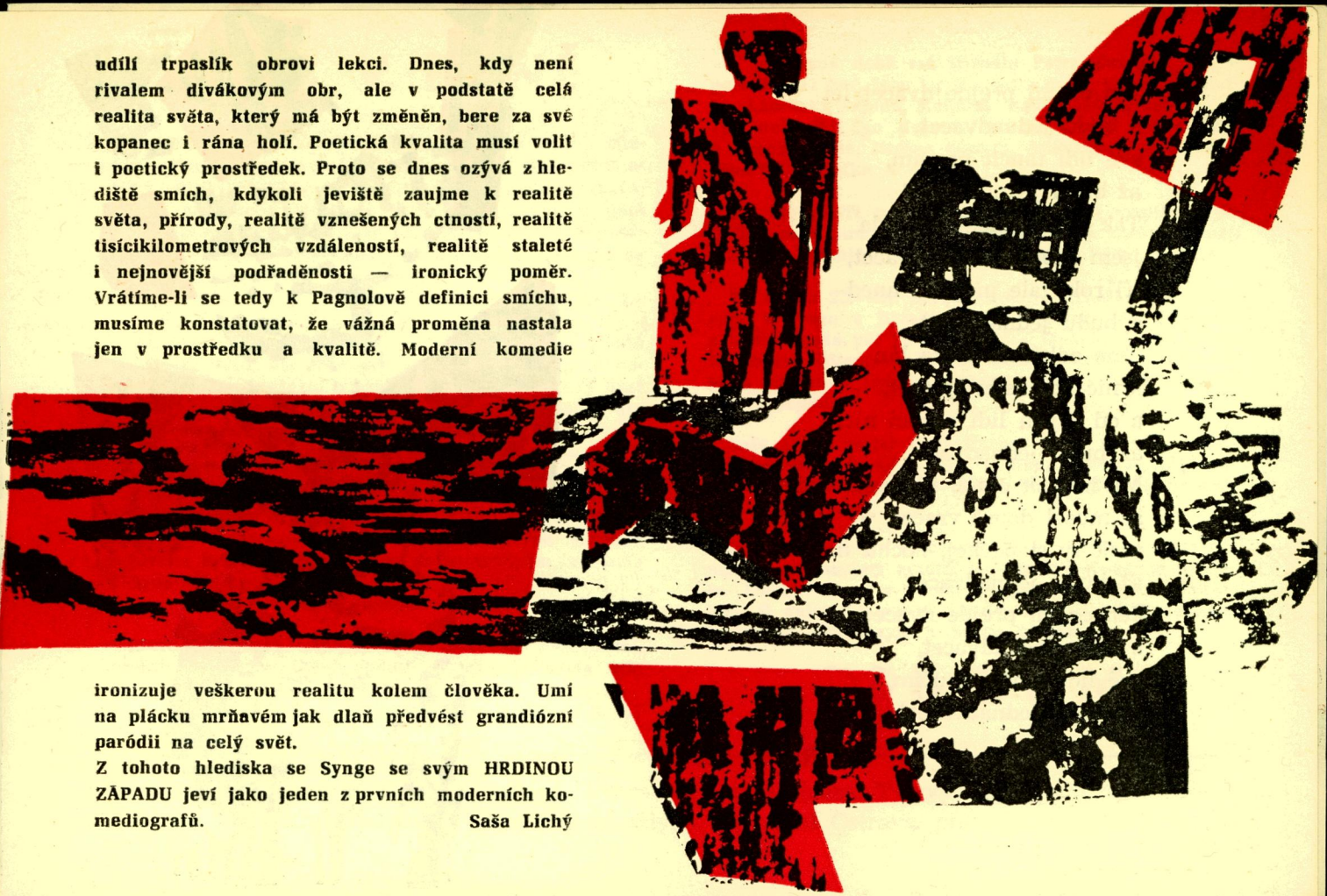
Je pochopitelné, že vyšší záměry humoru budou hledat i vyšší cíle. Tam, kde se včerejší satirik vysmíval měšťákovu soukromí, bude se dnes vysmívat jeho podílu na proměně světa. Bude hledat i vyšší, intelektuálnější prostředky humoru. Včerejší divák byl uveden do změny stavu — tedy ve smích — kopancem nebo ránou holí, kterou

udílí trpaslík obrovi lekci. Dnes, kdy není rivalem divákovým obr, ale v podstatě celá realita světa, který má být změněn, bere za své kopanec i rána holí. Poetická kvalita musí volit i poetický prostředek. Proto se dnes ozývá z hlediště smích, kdykoli jeviště zaujme k realitě světa, přírody, realitě vznešených ctností, realitě tisícikilometrových vzdáleností, realitě staleté i nejnovější podřadnosti — ironický poměr. Vrátime-li se tedy k Pagnolově definici smíchu, musíme konstatovat, že vážná proměna nastala jen v prostředku a kvalitě. Moderní komedie

ironizuje veškerou realitu kolem člověka. Umí na plácku mrňavém jak dlaň předvést grandiózní paródii na celý svět.

Z tohoto hlediska se Synge se svým HRDINOU ZÁPADU jeví jako jeden z prvních moderních komediografů.

Saša Lichý

Jen co mi přejde dvacet let
a budu jednadvacet,
své lidi tančit naučím,
až budu jednadvacet!
Tak trápí mne, že začala
jsem skoro rozum ztrácet,
tři roky ale přejdou hned
a budu jednadvacet.
Mně odkázala tetka lán
a nic nemusím splácet,
a od svých lidí nechci nic,
až budu jednadvacet.
Mě hlupák chtěl, i s bohatstvím
se musel domů vracet; —
však ty si počkej, hochu můj,
až budu jednadvacet.
Jen co mi přejde dvacet let
a budu jednadvacet,
své lidi tančit naučím,
až budu jednadvacet!

Robert Burns

DPB V BRNĚ

Brněnská přehlídka divadelní tvorby pro děti a mládež zahájila neobyčejně šťastně. Uvedla dvě představení ostravského Divadla Petra Bezruče: nejprve Nezvalovy Milence z kiosku v režii Jana Kačera a poté novou pionýrskou hru Saši Lichého Lařka. Obě představení svědčí o cílevědomé snaze divadla vyrovnat se s nejvyšší náročností společenskou i uměleckou.

(Mladá fronta, Praha — 24. 1.)

Ostravské divadlo se snaží vytvářet pro svoje mladé diváky divadlo, které je pro ně dobrodružstvím v poznávání světa fantazie a světa myšlenek. Nechává dost místa nejen pro živou fantazii mladého diváka, ale i pro jeho samostatný úsudek a názor.

(Práca, Bratislava — 2. 2.)

Kdyby se rozdělily festivalové ceny, octly by se medaile určitě na hrudích Suchého, Šlitra a bezručovců. Semafor a ostravská inscenace Nezvalových Milenců z kiosku byly nepochybně tím nejpoutavějším, co jsme v Brně viděli.

(Lidová demokracie, Praha — 29. 1.)

Proto tentokrát nejvýše stáli ostravští bezručovci, protože jejich poslední období se zbváilo samo nižších měřítek.

(Mladá fronta, Praha — 3. 2.)

V současné době má Divadlo Petra Bezruče na repertoáru 11 her. Jsou to: Ondřej a drak, Milenci z kiosku, Lázeňská sezóna, Metelice, Kavkazský křídový kruh, Tři mušketýři po dvaceti letech, Lásky hra osudná a Nebožka teta, Hrdina západu, Andorra — v dětském repertoáru Lařka a Slavík.

Tři mušketýři po dvaceti letech — romantická parodie podle Dumase, kterou napsal Saša Lichý — mají v březnu premiéru v pražském Divadle Jiřího Wolkra.

Ve dnech 23.—25. března hostuje Divadlo Petra Bezruče v Praze v Divadle Jiřího Wolkra. Na třídním zájezdu uvede pět představení — Lichého Lařku 2krát, Nezvalovy Milence z kiosku 2krát a Hubalkovu Lázeňskou sezónu v jednom večeru s Lásky hrou osudnou bratří Čapků.

Saša Lichý přijal pohostinskou režii své hry Lařka v brněnském Divadle Julia Fučika, které se současně zajímá o jeho divadelní přepis Tři mušketýřů po dvaceti letech.

Pro příští sezónu připravuje DPB několik nových her našich současných autorů — Topolův Konec masopustu, Lichého Janu z parku a Pavlíčkův Zápas s andělem. O další hry jedná ještě s Františkem Pavlíčkem, Ludvíkem Aškenazym a Sašou Lichým.

DPB DOMA

Redakce programu Zdeňka Charvátová. Výtvarník Luboš Hruža. Typografická spolupráce Rudolf Mikeska. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., závod Ostrava, prov. 22, Hollarova 14.

DRB

ZDARMA

